



Nederlands contactorgaan van de Duitse motiefgroep Ornithologie met een bijdrage uit België. Contactpersonen: Gerard Kolman en Peter van Nies. Eerstgenoemde int de contributie van de Ned. (en ev. Belgische leden) en redigeert dit orgaan. Tel. 0486-473868. E-mail: gajkolman@home.nl. Website van de MGO (Peter van Nies) www.MG-O.de

Contactbrief 66 (sept 2008) Contactdag op 25 Oktober in De Meern. U komt toch ook?

Contributie

Zoals u in de vorige contactbrief hebt kunnen lezen, gaat de contributie van de MGO voor 2009 van 25€ naar 27€. Wilt u voor 1 februari 2009 dit bedrag overmaken op Postbanknummer 15324 naar G.Kolman, Akkerslagen 45 5364 RG Escharen onder vermelding van ornitho 2009.

Ik heb besloten om geen kosten meer in rekening te brengen voor de contactbrief als u akkoord gaat met het elektronisch ontvangen van de contactbrief. Ik heb van de meeste leden een e-mailadres en er komen er steeds meer bij. (ik bedoel e-mailadressen, geen leden!!!) Dus u en ik sparen 5 Euro uit.

Rondzendingen

De rondzendingen zijn even gestopt maar Gijs Kooij heeft weer een aantal boeken liggen en ik moet alleen een modus zien te vinden om ze in Escharen te krijgen. Vanwege de hoge benzinekosten kan ik ze helaas niet halen maar als ik de buurt van Gijs kom spreek ik wel iets met hem af. We gaan dus gewoon door met het versturen en mocht u belangstelling hebben om de boeken te ontvangen laat het mij weten dan zet ik u op de lijst.

Mutaties

De heer Hans Schiebaan heeft te kennen te geven te stoppen met zijn lidmaatschap van de MGO. Jammer want hij was een van de mensen van het eerste uur en was al actief in de tijd van Henk Aalders en Aetse de Jong. Wie kent ze nog?

Beste vogel-filatelie-liefhebbers, (bericht van Ida Schouten)

Gerard Vermeend en ondergetekende gaan in april 2009 het JAHRESTREFFEN van de Duitse MotivGruppe Ornithologie organiseren. Wellicht weet u dat elk jaar deze Duitse zustervereniging een zgn. JAHRESTREFFEN organiseert wat dan ook vaak in Duitsland plaatsvindt.

Echter, in april 2009 organiseren wij -namens onze eigen Nederlandse Vereniging- dit evenement!

In LandHotel De Börken, Lhee 76, 7991 PJ Dwingeloo/Lhee vindt dit geweldige evenement plaats van 23 april 2009 t/m zondag 26 april 2009.

Wij nodigen u heel graag daarbij uit en het arrangement wat wij hebben geregeld is :

drie nachten HALFPENSION : 178,50 Euro P.P. in een tweepersoonskamer en drie nachten HALFPENSION : 238,50 in een éénpersoonskamer.

Kijkt u eens op : <http://www.hoteldeborken.nl> en u leest daar o.a. : speciale faciliteiten : kegelbanen, fitness-apparatuur, diverse zonneterrassen en een grote zaal speciaal bedoeld voor al onze activiteiten. VERGEET UW ZWEMKLEDING NIET want er ligt ook een groot zwembad met bubbelbad !

Door onze Duitse Vereniging wordt heel veel georganiseerd op filatelistisch gebied en wij zorgen o.a. voor een uitgebreid DAMES-programma met leuke excursies en natuurlijk twee ochtend-excursies met boswachter het Dwingelderveld in!

Lhee is een prachtige buurtschap vlakbij Dwingeloo en het Hotel is daar zeer rustig gelegen.

Bovenstaand arrangement graag persoonlijk boeken bij LandHotel De Börken : telefoon : 0521597200 of Fax : 0521597287 of Email : info@deborken.nl onder vermelding van : MotivGruppe Ornithologie.

U kunt ons natuurlijk daar ook een dag bezoeken en/of avond. Wij ontvangen u graag met veel plezier om u een stukje mooi Nederland te laten ontdekken!

U kunt ons altijd bereiken voor verdere informatie :

Gerard Vermeend en Ida Schouten, Valtherlaan 245, 7815 BE Emmen. Tel. 0591658459 0622281863

ida.schouten@hetnet.nl g.vermeend@hetnet.nl

Wintervoeding

Artikelen van Peter van Nies. Zoals u ook in de vorige cb hebt kunnen lezen schrijft Peter op verzoek van de NVTF een aantal artikelen voor haar blad Thema. Sommigen zullen het tweemaal tegen komen.

VOGELS VOEREN IN DE WINTER:

De meeste zomervogels zijn nu wel vertrokken naar warmere oorden (Afb. 1) en vogels uit het hoge noorden hebben hier hun plaats al ingenomen. Officieel is het nog wel geen winter maar we kunnen nu wél al aandacht besteden aan hoe we de vogels kunnen helpen om op een goede manier de winter door te komen.

Om hun lichaamstemperatuur op peil te houden hebben de vogels die hier overwinteren extra veel energie nodig. Vooral



Afb. 2 Winterkoning

kleine vogeltjes (Afb. 2) hebben het daarbij moeilijk omdat ze maar weinig voedsel kunnen opslaan in verhouding tot het lichaamsoppervlak waardoor ze warmte verliezen. Ze moeten dus de hele dag bezig zijn om voedsel te verzamelen en daarvoor liefst niet te ver

moeten vliegen omdat dat weer extra energie kost. Hoe kunnen we daarbij helpen? In de eerste plaats door vogelvriendelijk te tuinieren maar dat komt in een volgend artikel nog uitgebreid ter sprake. Hier wil ik me beperken tot de voedertafel. Plaats deze in de tuin

dicht bij een plaats waar de vogels bij gevaar kunnen schuilen, zoals een conifeer of een dichte haag. Het mooiste zou zijn, als u de tafel zo kunt plaatsen dat u ze van het huis uit goed in het oog kunt houden; en zorg er vooral voor dat katten er niet op kunnen komen.

Het is nu nog niet echt nodig om bij te voeren, maar u kunt er wel al met kleine beetjes mee beginnen zodat de vogels weten waar wat te halen is. Tegen de tijd dat het dan echt winter is en er sneeuw en ijs ligt, weten ze u zeker te vinden en krijgt u de gelegenheid om soorten die u anders vrijwel niet te zien krijgt van nabij te bekijken.



Afb. 4 Zonnebloemen

Wat kunt u zoal voeren? Naast natuurlijke zadenmixen (Afb. 3), zowel los als verwerkt in vetbollen, kunnen ook zonnebloempitten (Afb. 4) ongeschild of geschild (makkelijker voor de vogels!) gegeven worden en natuurlijk pinda's. Als ongepelde,

ongebrande pinda's aan een snoer geregen worden, komen er



Afb. 6 Koolmezen op appelkrans



Afb. 1 Huiszwaluw



Afb. 3 Sluis wintervoer



Afb. 5 Mezen op pindasnoer

gegarandeerd verschillende mezensoorten op af.

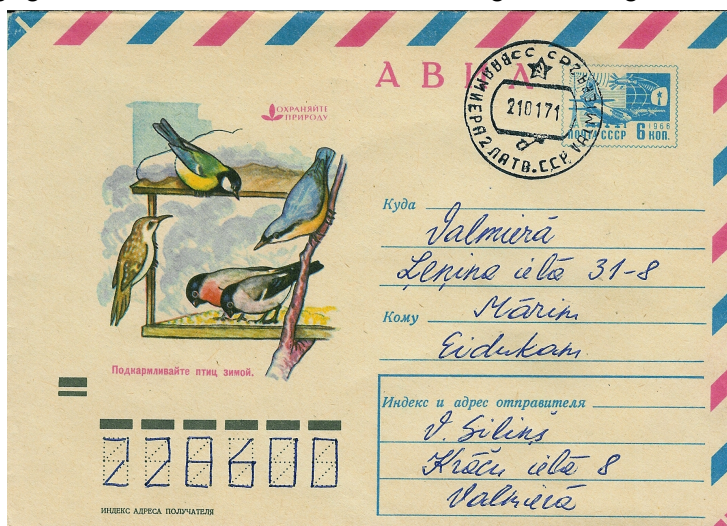
Koolmezen en pimpelmezen in elk geval (Afb. 5) maar misschien heeft u geluk en komt er zelfs een familie staartmees op bezoek. Denkt u er wel aan om ook wat voer op de grond te strooien voor vogels die niet zo graag op de voertafel zitten. Vinken en heggemussen bijvoorbeeld, eten bij voorkeur van de grond.

Ook met appels trekt u vogels. Merels en andere lijsterachtigen, spreeuwen, roodborstjes en pimpelmezen zijn er verzot op en volgens de Nederlandse pakketzegel van 1997 (Afb. 6) trekt u er ook koolmezen mee aan.

Het voert te ver om hier alle mogelijke voersoorten op te noemen, maar over het algemeen geldt, dat alles wat rijk is aan voedingsstoffen, gegeven kan worden. Dus ook etensresten als gekookte aardappelen,

brood, kaas, spekzwoerd en zelfs mergpijpjes. Door de echte liefhebbers kunnen nog meelwormen (levend of gedroogd) gegeven worden. Als u er dan ook nog voor zorgt dat de voedertafel geregeld schoongemaakt wordt en dat er schoon drinkwater voorhanden is, dan zullen de vogels u dankbaar zijn en kunt u genieten van een geweldige vogelrijkdom (Afb. 7) in uw eigen tuin!

Peter van Nies



Afb. 7 Vogelrijkdom op de voedertafel

Welkom op de contactdag 25 oktober in de Schalm, Oranjelaan 10, De Meern.

Op zaterdag 25 oktober is onze halfjaarlijkse contactbijeenkomst van de Motivgroep Ornithologie.

Het programma is als volgt:

10.00-10.30 aankomst deelnemers.

10.30-11.00 Ingekomen stukken en mededelingen olv. Gerard Kolman.

Nieuws uit Duitsland, Peter van Nies.

Bijeenkomst Motivgroep in Lhee van 23 – 26 april, Ida Schouten en Gerard Vermeend.

Nieuws uit België, Birdpex 2010. Koenraad Bracke.

Mededelingen en wat verder ter tafel komt.

11.15-13.00 Lezing Zambia door Bennie van den Brink.

Een uitgebreid verslag van Bennie over zijn belevenissen in Zambia met speciale aandacht voor de Boerenzwaluwen.

13.00 Pauze en lunch.

13.30-15.00 Gelegenheid om te ruilen en van gedachten te wisselen over een verzameling. Heeft U plannen mee te doen aan een tentoonstelling neem Uw exponaat eens mee en vraag om adviezen van aanwezigen met tentoonstellingservaring.

Vanwege mijn geplande vakantie kan de bestelling van broodjes kaas, ham, kroket en kop soep (alle 1,50 euro) tot uiterlijk **vrijdag 17 Oktober uitsluitend** plaatsvinden via email gajkolman@home.nl of telefoon 0486-473868 bij Gerard Kolman.

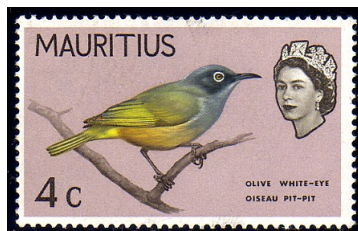
Bijeenkomsten De Meern slecht bezocht

We zijn de bijeenkomsten van de Nederlandse afd van de MGO ooit in Doorn begonnen en via enkele andere korte locaties (Rhenen, Culemborg) zitten we nu al jaren in De Meern, heel centraal gelegen. Het aantal deelnemers wordt echter zienderogen minder en we vragen onszelf soms af of het nog de moeite en de kosten waard is om voor zo'n klein groepje een contactdag te organiseren. U hebt allemaal de enquête ontvangen en ik hoop dat we op bovenstaande vraag door een enquête een duidelijk antwoord krijgen. We organiseren deze dag voor al onze leden en dat zijn er in de vijftig maar als er maar tien komen is dit frustrerend. Van die tien zijn er vaak nog een aantal trouwe Vlaamse leden die er niet voor terugdeinzen om een groot aantal kilometers te rijden. We zorgen elk halfjaar voor een interessante lezing/spreker. Daarnaast brengen de leden die er zijn altijd ruilmateriaal mee en verder is het altijd heel gezellig. We geven de datum van de volgende contactdag altijd ruim van te voren door en wij weten ook dat iedereen een druk leven heeft en dat het aantal postzegelverzamelaars bij iedere vereniging terugloopt maar toch willen wij een beroep op een ieder doen: Kom (eens) naar De Meern en breng ruilmateriaal mee.

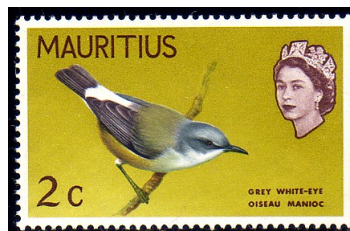
Hans en Gerard

Brilvogels, Zosteropidae.

De Brilvogels vormen een zeer eenvormige familie die te verdelen is in drie geslachten. Het grootste geslacht, de Zosterops, de echte brilvogels, telt meer dan 60 soorten. Zowel hun Nederlandse als hun wetenschappelijke naam ontleen de Brilvogels aan de krans van witte veertjes om het oog (zosterops = gordel-oog).



Zosterops chloronothos met witte oogring.



Zosterops borbonica zonder witte oogring.

Bij de meeste soorten is die krans goed ontwikkeld, bij enkele soorten ontbreekt hij. Het vermoeden bestaat dat hij dienst doet bij de onderlinge herkenning. Brilvogels komen verspreid voor in Afrika, Zuid- en Oost Azië, Australië en het westelijk Zuidzeegebied.

Brilvogels zijn al meer dan 200 jaar bekend bij de wetenschappers. In 1826 werden ze in een afzonderlijk geslacht (Zosterops) geplaatst. In de daarop volgende jaren werden zij bij de meest uiteenlopende zangvogelfamilies ondergebracht. In 1888 verhiel de Engelse zoöloog A. Newton hen tot een eigen familie. Daarmee was het vraagstuk van hun systematische positie nog niet opgelost.

Omdat ze vaak bloemen bezoeken en een aan nectaropname aangepaste tong hebben, worden ze vaak geplaatst bij de andere nectaretende families. Maar een feitelijk bewijs voor de veronderstelde verwantschap bestaat niet.



Zosterops cinerea

Alle Brilvogels -klein met een totale lengte van 10-14 cm en een vleugel-lengte van 5-7,6 cm.- hebben de volgende kenmerken: 9 grote slag- en 12 staartpennen, de lange neusgaten in de dunne, spitse snavel zijn met huid bedekt, en rond de snavel zijn er geen baardharen. De iets gespleten tong is aangepast aan de nectaropname. Bij de Brilvogels is er heel weinig verschil in uiterlijk tussen de beide geslachten, alleen is het vrouwtje wat kleiner. Het verenkleed is tamelijk onopvallend, meestal met een geel-groene bovenzijde en gele, lichtgrijze of witachtige onderzijde. Enkele eilandbewoners zijn bruin of grijs van kleur.

Zosterops

De afzonderlijke soorten lijken niet alleen in uiterlijk veel op elkaar maar ook in levenswijze. Het voedsel bestaat uit kleine insecten, vruchten, bessen en nectar. Ze zoeken hun voedsel ongeveer op de manier van mezen. Om bij de nectar te komen wordt met de scherpe snavel een gaatje geprikt in de basis van een bloem, daarna wordt met de tong de nectar opgelikt. Op vruchten op.

in
Brilvogels in kleine boomgaarden, en plantages en hoogte. Het zijn erg schap uit zich ook Slaapplaatsen
Hierbij poetsen en elkaars veren.

zijn geboren opportunisten, die van gunstige lokale situaties profiteren om zich snel voort te planten. De meeste soorten zijn aardige zangertjes waarvan het geluid wat lijkt op de zang van de Heggenmus en de Tuinfluiter.



Zosterops xanthochroa

dezelfde wijze nemen ze ook het sap van
Hierdoor kunnen ze soms schade aanrichten
fruitboomgaarden. Buiten de broedtijd zwerven
groepjes rond. Ze bezoeken vaak
bosranden en boomkruinen, maar ook tuinen
zelfs tropische gebergten tot op 3500 meter
sociale vogeltjes. Hun behoefte aan gezelschap
daarin dat ze op gemeenschappelijke
dikwijls tegen elkaar aangedrukt gaan zitten.

verzorgen ze

Brilvogels



Zosterops japonica

Van meer dan de helft van de soorten zijn het nest en de eieren nog niet beschreven. Voor zover bekend zijn de nesten kleine napvormige korfjes van dun plantaardig materiaal en spinsels dat van binnen met zacht materiaal wordt bekleed. Het vrouwtje legt gemiddeld 3 - 5 eieren. De kleur van de eieren kan per soort variëren van vuil wit tot blauwgroen. Slecht bij enkele soorten zijn de eieren gespikkeld (o.a. Zosterops wallacei, Geelringbrilvogel).

De broed-duur is gewoonlijk 11 - 13 dagen. Enkele soorten hebben een broedduur van slechts 10 dagen (*Zosterops pallida capensis*, Kaapse Brilvogel en *Zosterops lateralis*, Australische Brilvogel). Dit is van alle vogels de kortste broedduur. Het broeden en verzorgen van de jongen geschiedt door het mannetje en vrouwtje. De jongen groeien snel en vliegen na 10 – 12 dagen uit.

Opvallend succesvol zijn de Brilvogels geweest in het koloniseren van kleine en afgelegen eilanden en eilandgroepen. Het is bijvoorbeeld bekend dat rond 1835 Brilvogels uit Tasmanië het ver afgelegen Nieuw-Zeeland hebben weten te bereiken zonder tussenkomst van de mens. Brilvogels hebben zich dan ook dikwijls tot afzonderlijke ondersoorten, soorten en zelfs tot geslachten weten te ontwikkelen. In het zuidwestelijke Zuidzeegebied heeft vrijwel elk eiland een eigen ondersoort of soort. In tegenstelling hiermee is het vaste land arm aan soorten. Australië telt slechts 2 soorten terwijl er op het eiland Norfolk, een eiland van ongeveer 5 bij 8 km., 3 soorten voorkomen. De grootste soortenrijkdom is dan ook aanwezig in het eilandrijke Indo-Australische gebied. In Afrika is de *Zosterops senegalensis*, Senegal Brilvogel het wijdst verspreid over een gebied dat Senegal, Midden- en Oost-Afrika omvat. In Noordoost-Afrika en Arabië komt de *Zosterops abyssinica*, Abessijnse Brilvogel voor. De



Zosterops lateralis

Zosterops palpebrosa, Indische Brilvogel komt in 11 ondersoorten voor in o.a. Afghanistan, Voor-Indië, Sumatra, Java en de Kleine Soenda-eilanden.

De soort die het noorde-lijkst voorkomt is de *Zosterops erythopleura*, Roodflankbrilvogel. Deze broedt in oostelijk Mandsjoerije en in de wil-genbossen aan de benedenloop van de Amoer rivier in Oost-Siberië. Dit is een echte trekvogel die maar enkele maanden in zijn broedgebied verblijft en overwintert in de bergbossen van o.a. Thailand en Zuid-China. Hiervoor moet hij 2 maal per jaar een afstand van ongeveer 3500 km. afleggen tussen beide gebieden. De *Zosterops albogularis*, Witkeel Brilvogel is de grootste Brilvogel. Deze is in tegenstelling tot de andere Brilvogels een solitair levende soort. De soort staat al enige jaren op uitsterven, er leven er vermoedelijk nog maar een



Zosterops palpebrosa

20tal in het wild.



Zosterops samoensis



Zosterops flavifrons



Zosterops japonica

De laatste honderd jaar zijn er zeker 3 soorten Brilvogels uitgestorven. De soort *Zosterops semiflava* van het eilandje Marianne (Seychellen) is het laatst gezien in 1890. De *Zosterops everetti everetti* werd voor het laatst gezien in 1906 op het eiland Cebu (Filipijnen). De *Zosterops strenua* die leefde op het Lord Howe eiland, oostelijk van Australië, was tot omstreeks 1920 talrijk, maar verdween kort daarop. In al deze gevallen is de mens verantwoordelijk voor het uitsterven van deze soorten. De soort van de Marianne en van Cebu stierven uit als gevolg van de totale ontbossing van deze eilanden. Op het Lord Howe eiland ging het wat anders. In 1918 strandde het stoomschip "Makambo" op de kust van het eiland. Ratten afkomstig van het schip bereikten het eiland, waar tot dan geen

ratten voorkwamen. De ratten vermenigvuldigden zich snel, roofden de nesten leeg en roeiden daardoor de Brilvogel en een hele reeks andere vogels uit.

Niet minder dan 15 andere soorten worden met uitsterven bedreigd. Het gaat hierbij om 8 bedreigde soorten uit Afrika en aangrenzende gebieden (Kenia, Tanzania, Guinea, Comoren, Seychellen en Mauritius), 3 soorten uit Australië, 1 soort van de Solomon eilanden, 1 soort van de Marianan eilanden, 1 soort uit Micronesië en 1 soort van westelijk Samoa. De meeste soorten worden bedreigd door het vernietigen van hun biotoop en de invoer van ratten en andere predatoren op eilanden waar deze dieren niet voorkwamen. Verder zijn er nog zeker 3 soorten die eveneens in hun voortbestaan worden bedreigd. Op postzegels worden er zeker een twintigtal soorten afgebeeld waaronder o.a. de ernstig bedreigde soort *Zosterops albogularis*



Zosterops modesta



van Norfolk.



Japan 1987



Japan 1995

Japan 1996

Ook zijn er enkele stempels waarop de *Zosterops japonica*, Japanse brilvogel staat afgebeeld bekend bij mij. Brilvogels, voor velen misschien niet zo bekend, maar met een interessante levenswijze en een groot verspreidingsgebied. Iets voor een 1 kader exponaat?

Hans v.d. Sanden

9-12 04 2010 **BIRDPEX** **Antwerp Expo VI**

ORNIFLANDRIA – Op weg naar BIRDPEX VI



Heeft u er al aan gedacht met welke verzameling u zou kunnen deelnemen aan BIRDPEX VI? Als u het echt heel origineel wil maken en niet de zoveelste uilen-, roofvogel- of “vogels in het algemeen”-verzameling wil maken, waarom dan niet eens beginnen aan een leuke één kader van 16 bladen? Er zijn nog zoveel onderwerpen uit de vogelwereld die nog nooit aan bod gekomen zijn. Toevallig heb ik hier nu een Japans postwaardestuk met leuke herinneringen aan één van onze mooiste reizen. Als u ernaar kijkt, dan zal u zich misschien afvragen – wat heeft dit kasteel nu met “vogels” te maken? Het kasteel staat in Himeji en is genaamd “De Witte Reiger”. Waarom het zo genoemd wordt, dat moet u zelf maar gaan uitzoeken. Het is één van de bekendste kastelen van Japan, samen met dat andere bekende kasteel “De Zwarte Kraai”. Is dit nu geen leuke aanzet voor een één kader over “vogelsymboliek in de architectuur”? Maar u heeft ongetwijfeld een beter idee om iets moois op papier te zetten. [Als voorbeeld enkele postzegels van het kasteel van Himeji, Werelderfgoed UNESCO – hier eentje gestempeld en postfris – denkt u er wel aan dat het bij een tentoonstellingsverzameling niet gebruikelijk is om gestempeld en postfris op één blad te mengen; bij zo’n wedstrijd horen nu eenmaal regeltjes, maar daar zijn genoeg ervaren rotten in het vak die je daar kunnen bij helpen, nietwaar Gerard, Hans, Peter, Tom, ...?].



Nog eens BUZIN

Ondertussen is dit jaar nummer 91 in de lopende reeks “Vogeltjes van Buzin” verschenen. Als de Belgische post zo doorgaat, dan is er een kans dat ze op BIRDPEX VI vogel nummer 100 halen. Dat is een gemiddelde van 4 vogels per jaar, want in 2010 zal het precies 25 jaar geleden zijn dat deze reeks begonnen werd. In sommige jaren was er maar één vogeltje, maar in andere jaren waren er veel meer. Het zou wel een mooi jubileum zijn – 25 jaar “vogeltjes van Buzin” met de 100^e zegel!

ULULARIA – De Europese Oehoe

Op 4 september heeft de Duitse post een nieuw postwaardestuk uitgegeven dat thematisch ook voor



“uilen”-verzamelaars interessant zou kunnen zijn. Het gaat over het *Nationalpark Eifel* en daarop zijn in schaduw een negental dieren te zien. De 4 bovenaan zijn vogels: een specht (Grote Bonte, Groene of Zwarte Specht?), een Rode Wouw, een of ander zangvogeltje dat op een nest lijkt te

zitten en een Oehoe. Deze laatste is wel niet toevallig – in de jaren zeventig werden Oehoes uitgezet in de Eifel. Men sprak toen van een *Wiedereinbürgerung* van de Oehoe en die is meer dan geslaagd. Ondertussen hebben ze zich voortgeplant en zijn ze al veel verder uitgezwermd met nu al een 100-tal broedparen in het zuiden van België (de Ardennen).

ORNIVARIA

LUXPHILA 2008 en VEENDAMPHILA 5

Zowel op de nationale tentoonstelling in Marche-en-Famenne (België) als op de nationale in Veendam (Nederland) zullen enkele vogelverzamelingen te zien zijn. Op de Belgische tentoonstelling kan u al terecht van 25 tot 28 september (www.luxphila2008.be). Voor de Nederlandse is het nog even wachten tot december (12 tot 14 december). Ook nu zullen enkele Nederlanders in België en enkele Belgen in Nederland deelnemen.

Izegem

Wie schoenen zegt, denkt aan Bernadette (van Noël van de “roofvogels en uilen”), maar denkt ook aan Izegem. Daar is het Schoeisel- en Borstelmuseum gevestigd. Op 18 oktober vindt daar in Zaal ISO (Sint-Jorisstraat 60) een voorverkoop plaats van een postzegel van dat museum. Noël en Bernadette zullen daar dan heel druk bezig zijn, want zij zitten daar in de organisatie. De post zal er niet alleen de nieuwe postzegels “Einde WO I”, “Musea” en “België-Congo 1908-2008” verkopen, maar u kan daar ook al uw ontbrekende “vogeltjes van Buzin” aanvullen. Voor hen die Bernadette en Noël nog niet kennen – zij zijn op bijna alle contactdagen en Treffen van de Motivgruppe Ornithologie aanwezig.

kobra (Koenraad Bracke)